

CEVROINSTITUT

[vysoká škola]

8.

ZÁKLADNÍ ÚKOLY, ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A ČINNOST GENERÁLNÍ INSPEKCE BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ

ivan.bilek@email.cz

ivan.bilek@vsci.cz

PRÁVNÍ VYMEZENÍ GIBS

- Zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
 - základní úkoly, používané prostředky, svěřená oprávnění
 - spolupráce a součinnost
- Usnesení vlády ČR č. 497/2011
 - určené početní stavy bezpečnostního sboru
 - zadán objem rozpočtové kapitoly 376
- Nařízení vlády č. 407/2011 Sb., k provedení zákona o GIBS
 - služební průkaz a odznak
 - vnější označování příslušníků a vozidel GIBS

POSTAVENÍ GIBS

- Ozbrojený bezpečnostní sbor
- ředitele GIBS jmenuje a odvolává na návrh vlády a po projednání ve výboru Poslanecké sněmovny příslušném ve věcech bezpečnosti předseda vlády, jemuž je ředitel z výkonu své funkce odpovědný
- úkoly GIBS plní příslušníci inspekce vykonávající službu podle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů
- GIBS je organizační složkou státu a účetní jednotkou
- příjmy a výdaje tvoří samostatnou kapitolu státního rozpočtu
- ředitel plní funkci vedoucího organizační složky státu

PERSONÁLNÍ A EKONOMICKÉ ZABEZPEČENÍ GIBS

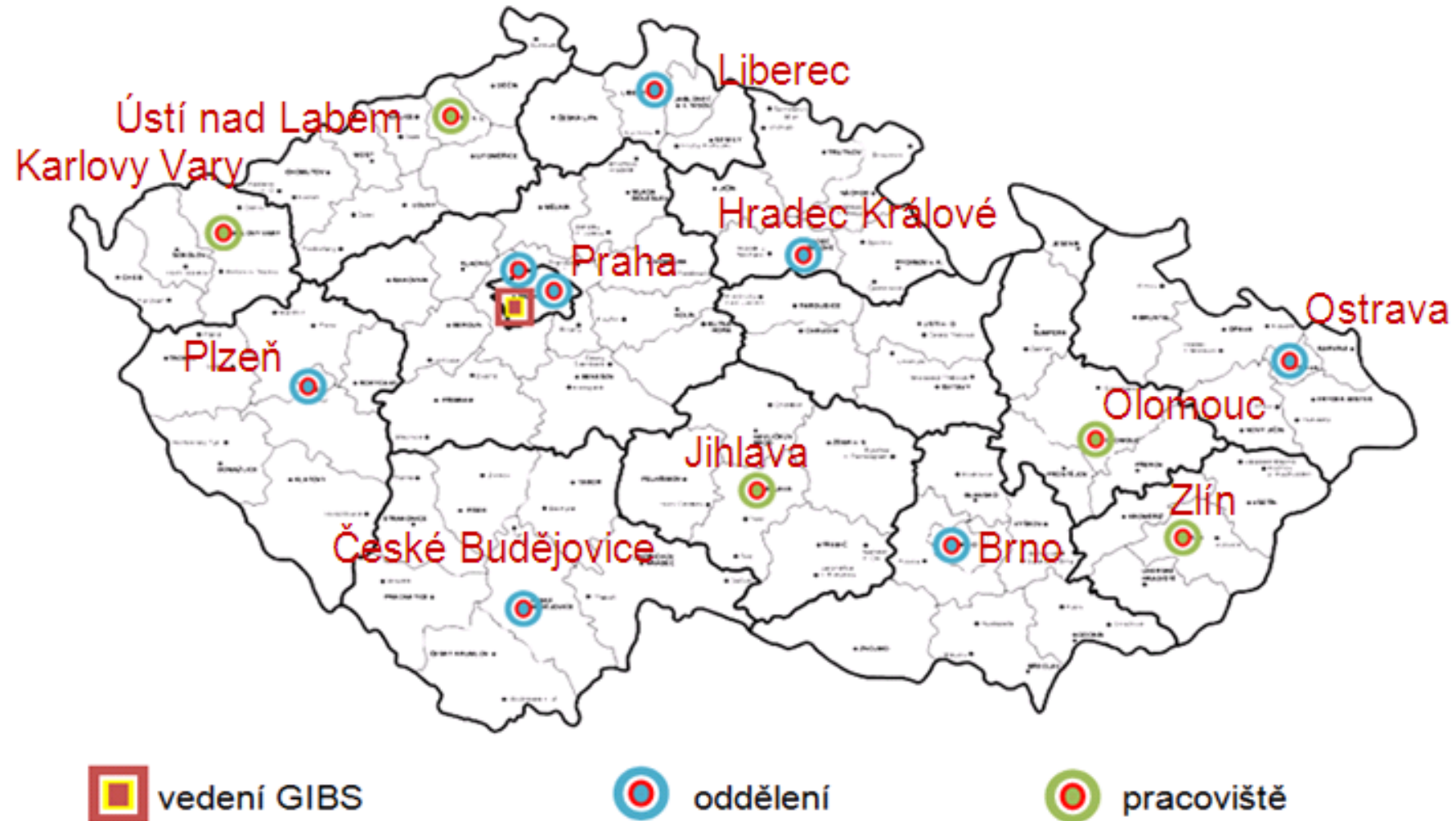
- Max. 235 příslušníků
- max. 60 občanských zaměstnanců
- samostatná kapitola č. 376 státního rozpočtu České republiky
- rozpočet 2012:
 - celkem 322 mil. Kč
 - platy 187 mil. Kč
 - provoz 85 mil. Kč
 - investice 50 mil. Kč

ŘÍDÍCÍ A ORGANIZAČNÍ STRUKTURA GIBS

do 30. 6. 2016

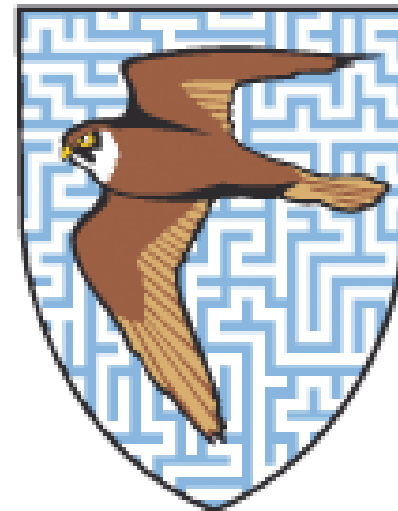
- ředitel
- náměstci ředitele
- územní oddělení a pracoviště
- odbor kancelář ředitele
 - oddělení organizační, legislativní a právní
 - oddělení personální práce a odměňování
 - oddělení operační, dozorčí a kurýrní služby
- odbor kontroly
 - oddělení vnitřní kontroly
 - oddělení šetření podnětů
- interní auditor
- oddělení metodiky pro činnost bezpečnostních sborů a prevence
- oddělení operativně pátracích činností
- oddělení operativní dokumentace a zkoušek spolehlivosti
- oddělení informačních a komunikačních technologií
- oddělení technické dokumentace
- oddělení speciálních činností
- hlavní ekonom
 - oddělení finanční a plánovací
 - oddělení správy majetku

ÚZEMNÍ ÚTVARY GIBS do 30. 6. 2016

ORGANIZACE A PŮSOBNOST GIBS

- GIBS má působnost po celém území České republiky
- vedení sboru a specializovaná oddělení sídlí v Praze
- v každém kraji je zřízeno oddělení nebo pracoviště s teritoriálním zaměřením, jehož pracovníci řeší problematiku inspekce v daném regionu
- GIBS může od bezpečnostních sborů a jiných státních orgánů požadovat součinnost, pokud je to nezbytné pro plnění konkrétního úkolu inspekce a není-li schopna jeho splnění zajistit jinak
 - např. odposlechy, znalecké posudky, pomoc při zadržení podezřelých nebo činnost úzce specializovaných útvarů (potápěči, pyrotechnici, letecká služba apod.)
- ředitel brig. gen. JUDr. Bc. Radim Dragoun, Ph.D.

HLAVNÍ ÚKOLY GIBS

- Základním úkolem GIBS je plnění povinností orgánu činného v trestním řízení – policejní orgán podle § 12 odst. 2 písm. b) trestního řádu
- provádění zkoušky spolehlivosti u PČR, VS ČR, CS ČR a GIBS
- sledování a vyhodnocování informací o protiprávní činnosti příslušníků bezpečnostních sborů
- navrhování opatření k jejímu předcházení
- vydávání metodických doporučení pro činnost jednotlivých bezpečnostních sborů
- vědeckovýzkumná a vzdělávací činnost

ÚKOLY GIBS V TRESTNÍM ŘÍZENÍ

- vyhledává, odhaluje, prověřuje a vyšetřuje trestnou činnost příslušníků a zaměstnanců PČR, VS ČR a CS ČR
- prověřuje a vyšetřuje trestné činy civilních osob ve formě spolupachatelství spolu s pachateli z uvedených bezpečnostních sborů
- vyhledává, odhaluje a prověřuje trestnou činnost příslušníků a zaměstnanců inspekce
- inspekce se zabývá všemi trestnými činy spáchanými příslušníky a zaměstnanci PČR, inspekce a příslušníky VS ČR a CS ČR
- trestné činy zaměstnanců VS ČR a CS ČR se zabývá pouze tehdy, pokud byly spáchany v souvislosti s plněním jejich pracovních úkolů
- vyšetřování trestných činů příslušníků a zaměstnanců inspekce vede příslušný státní zástupce

GIBS BY NEMĚLA PROVÁDĚT

- NEŘEŠIT jiná protiprávní jednání než trestné činy
- NEPŘEZKOUMÁVAT rozhodnutí jiných orgánů
- NEKOMENTOVAT činnost jiných subjektů
- NEPODÁVAT informace o probíhajícím trestním řízení
- NEZAMĚŇOVAT působnost moci zákonodárné, výkonné a soudní

SPECIFIKA ČINNOSTI GIBS

- Různorodost řešené trestné činnosti - od neplacení výživného či dopravní nehody až po vraždu a organizovaný zločin
- ozbrojení pachatelé s velmi dobrou orientací v právním prostředí, vyšetřovacích postupech a reálných možnostech účinného zásahu vůči nim
- podobná činnost jako útvary SKPV Policie České republiky, inspekce ale nemůže nic „vzobávat“
- jedinečná je preventivní a metodická činnost a zkoušky spolehlivosti

OPRÁVNĚNÍ PŘÍSLUŠNÍKŮ GIBS

- Oprávnění jsou obdobná jako u Policie ČR, vycházejí ze zákona o GIBS a dalších právních norem – trestní zákoník, trestní řád, zákon o ochraně utajovaných informací, zákon o ochraně osobních údajů apod.
- zjišťování osobních údajů, podání vysvětlení, zákaz vstupu na určité místo, vstup do živnostenské provozovny apod.
- zajištění a zadržení osoby, zastavení dopravního prostředku a jeho prohlídka
- použití donucovacích prostředků, použití zbraně apod.
- použití operativně-pátracích prostředků
- spolupráce a předávání informací nezbytných pro činnost ostatních BS a dalších subjektů veřejné správy
- specifické oprávnění GIBS → ZKOUŠKA SPOLEHLIVOSTI

ZÁKLADNÍ POVINNOSTI PŘÍSLUŠNÍKŮ GIBS

- zdvořilost
- iniciativa
- přiměřenost postupu
- prokazování příslušnosti
- poučování

SPOLUPRÁCE GIBS

- § 8 spolupráce s ozbrojenými silami, bezpečnostními sbory a dalšími orgány veřejné správy, jakož i s právníckými a fyzickými osobami
- § 9 žádost o
 - věcnou a osobní pomoc, zejména potřebné podklady a informace včetně osobních údajů
 - technické a personální zabezpečení odposlechu a záznamu tel. provozu nebo operativně pátracích prostředků
 - zajištění znaleckých posudků a odborných vyjádření, stop a dalších úkonů souvisejících s dokazováním v rámci trestního řízení
 - součinnost při zajištění, zadržení nebo zatčení osoby, umístění osoby do cely nebo jiném omezení na svobodě a eskortu osoby
 - jinou součinnost, není-li schopna splnění konkrétního úkolu zajistit jinak
- § 37 předávání informací
 - PČR, VSČR, CSČR, zpravodajským službám České republiky, Vojenské policii a dalším orgánům veřejné správy informace, které získala při plnění svých úkolů
 - řediteli bezpečnostního sboru informace o skutečnostech na jejichž základě lze příslušníka zprostit výkonu služby

KRÁTKODOBÁ OCHRANA OSOBY

- Poskytuje se v souvislosti s plněním úkolů inspekce
- krátkodobou ochranou osoby se pro účely tohoto zákona rozumí opatření zahrnující
 - fyzickou ochranu
 - dočasnou změnu pobytu osoby
 - použití zabezpečovací techniky
 - poradensko-preventivní činnost
- poskytne se v odůvodněných případech osobě, které zřejmě hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí v souvislosti s plněním úkolů inspekce, avšak nelze jí poskytnout zvláštní ochranu a pomoc
- v odůvodněných případech se krátkodobá ochrana osoby poskytne také osobám blízkým osobě, které zřejmě hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí v souvislosti s plněním úkolů inspekce
- krátkodobou ochranou osoby nelze poskytovat bez souhlasu osoby, které má být poskytnuta

POUŽITÍ DONUCOVACÍCH PROSTŘEDKŮ

- Příslušník inspekce je oprávněn použít při zákroku donucovací prostředek a zbraň, k jejichž používání byl vycvičen
- Donucovacími prostředky jsou
 - hmaty, chvaty, údery a kopy
 - slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek
 - obušek a jiný úderný prostředek
 - vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu) s dočasně zneschopňujícími účinky
 - zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla
 - úder střelnou zbraní
 - hrozba namířenou střelnou zbraní
 - varovný výstřel
 - pouta
 - prostředek k zamezení prostorové orientace

POUŽITÍ ZBRANĚ

- Příslušník inspekce je oprávněn použít zbraň
 - v nutné obraně nebo v krajní nouzi
 - jestliže se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, na jeho výzvu nevzdá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt
 - aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet
 - nelze-li jinak překonat aktivní odpor směřující ke zmaření jeho závažného zákroku
 - aby odvrátil násilný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt anebo prostor
 - nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život nebo zdraví osob a na opětovnou výzvu danou podle jiného právního předpisu nezastaví
 - jestliže osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozba namířenou střelnou zbraní nebo varovný výstřel, neuposlechne příkazu příslušníka inspekce směřujícího k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby
 - ke zneškodnění zvířete ohrožujícího život nebo zdraví osoby
- Použití zbraně lze pouze za podmínky, že užití donucovacího prostředku by bylo zřejmě neúčinné
- Zbraní se rozumí zbraň střelná včetně střeliva a doplňků zbraně, vyjma vrhacího prostředku majícího povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky, zbraň bodná a sečná

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

Povinnosti příslušníka inspekce po použití donucovacího prostředku nebo zbraně

- poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření
- bezodkladné hlášení nadřízenému a sepsání úředního záznamu
- vyrozumění státního zástupce o zranění anebo usmrcení osoby nebo o škodě nikoli nepatrné

Zvláštní omezení

- zákrok proti zjevně těhotné ženě, osobě zjevně vysokého věku, osobě se zjevnou tělesnou vadou anebo se zjevnou chorobou nebo osobě zjevně mladší 15 let
- nesmí se použít donucovací prostředky ani zbraně vyjma případů, kdy útok takové osoby bezprostředně ohrožuje život nebo zdraví příslušníka inspekce anebo jiné osoby nebo hrozí větší škoda na majetku a nebezpečí nelze odvrátit jinak

Zákrok pod jednotným velením

- při zákroku pod jednotným velením rozhoduje o použití donucovacího prostředku a zbraně velitel zakročující jednotky
- o použití donucovacího prostředku a zbraně může na místě zákroku rozhodnout také nadřízený tohoto velitele, který tímto rozhodnutím přebírá velení do ukončení zákroku.
- rozhodnutí velitele zakročující jednotky a jeho nadřízeného o použití donucovacího prostředku nebo zbraně musí být zadokumentováno záznamovou technikou se zvukem nebo v listinné podobě.
- rozhodnutí přechází na toho, kdo rozhodnutí učinil, včetně odpovědnost za splnění povinností po provedení zákroku

PRÁCE S INFORMACEMI

- Podání vysvětlení
- Pořizování záznamů
- Prokázání totožnosti
- Získávání osobních údajů pro účely budoucí identifikace
- Získávání informací z evidencí
- Pátrání po hledaných osobách a věcech
- Předávání informací
- Získávání poznatků o trestné činnosti
- Zájmové prostředí
- Podpůrné operativně pátrací prostředky
- Zpracovávání osobních údajů při plnění úkolů inspekce
- Předávání nebo zpřístupňování osobních údajů

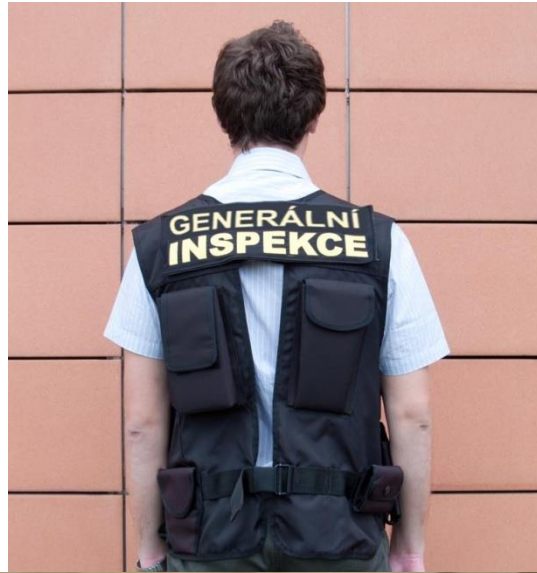
SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

- MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE
- NÁHRADA ŠKODY A NÁHRADA ZA POSKYTNUTÍ VĚCNÉ POMOCI
- použijí se příslušná ustanovení zákona o Policii České republiky

SPRÁVNÍ DELIKTY

- Užívání zvláštního označení používané na služebních vozidlech inspekce anebo označení s ním zřejmě zaměnitelné
- užívání vnějšího označení inspekce anebo označení s ním zřejmě zaměnitelné
- vniknutí lstí, nedovoleným překonáním uzamčení nebo překonáním jiné jistící překážky s použitím síly do objektu nebo prostoru, v nichž sídlí inspekce
- porušení povinnosti mlčenlivosti

NAŘÍZENÍ VLÁDY č. 407/2011 Sb.

VSTUP ZAKÁZÁN

GENERÁLNÍ INSPEKCE
BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ

VSTUP ZAKÁZÁN

SLUŽEBNÍ VOZIDLO

**GENERÁLNÍ
INSPEKCE**

JEDINEČNÉ VÝSTUPY GIBS

- vyznění ředitele bezpečnostního sboru skutečnostech pro případné personální opatření § 37/2
- jednou za půl roku inspekce v souhrnné zprávě sdělí příslušnému bezpečnostnímu sboru jména zkoušených osob, které se při zkoušce spolehlivosti nedopustily protiprávního jednání § 41/9
- nejméně dvakrát ročně zpráva o podpůrných operativních prostředcích Stálé komisi pro kontrolu činnosti GIBS Poslanecké sněmovny § 57/3
- výroční zpráva o činnosti GIBS a analýza použitých prostředků vlády, výboru pro bezpečnost a stálé komisi § 57/4
- navrhovaná opatření k předcházení protiprávní činnosti příslušníků bezpečnostních sborů § 2/4
- metodická doporučení ředitelům bezpečnostních sborů § 2/5

KRITICKÉ FAKTORY

- GIBS byla zřízena též na základě politické dohody, proto se na ní často nahlíží jako na „politickou policii“
- Ministr vnitra přišel o významnou pravomoc a inspekce přišla o zázemí ministerstva vnitra
- Předseda vlády nemůže odpovědnost za GIBS delegovat na jiného člena vlády
- Někteří politici pokládají GIBS za mocenský nástroj pro ovlivňování policie
- Rozdílné kompetence k příslušníkům a zaměstnancům bezpečnostních sborů

NÁVRH NOVELIZACE ZÁKONA O GIBS

- Snaha vymanit se z odkazů na zákon o PČR, např. u mezinárodní spolupráce
- rozšíření některých oprávnění např.
 - nepřetržitý dálkový přístup do informačních systémů BS
 - neomezený vstup do objektů BS
 - vstup do obydlí, nebytových prostor a na pozemek i z jiných důvodů než dosud
 - držení psychotropních látek a nebezpečných věcí
 - kontrola na užití návykových látek
- vymezení oblastí parlamentní kontroly
- zavedení služebního stejnokroje
- návrh vláda ČR schválila 14. 9. 2020 a byl odeslán do Poslanecké sněmovny
- sněmovní tisk 1028 byl 30. 9. 2020 rozeslán poslancům a dosud nebyl projednán

ZDROJE

- zákon č. 341/2011 Sb., o GIBS a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- nařízení vlády č. 407/2011 Sb., k provedení zákona o GIBS
- <http://www.gibs.cz/o-instituci/>
- https://apps.odok.cz/veklep-detail?p_p_id=material_WAR_odokkpl&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-1&p_p_col_count=3&material_WAR_odokkpl_pid=ALBSBJPK3DWI&tab=detail
- <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=1028&CT1=0>

ZKUŠEBNÍ OKRUHY

Základní úkoly, organizační struktura a činnost
Generální inspekce bezpečnostních sborů

- Zákonné vymezení GIBS
- Hlavní úkoly GIBS
- Řídící a organizační struktura GIBS
- Specifika činnosti GIBS
- Unikátní výstupy GIBS